

Restauratieverslag van de kapitaalband kopzijde van;

Paises Baxos o Belgica.

Dividida en dos partes;

**La primera contiene las Provincias que obedecen a la
Magestad Catholica de los Reyes de Hespana.**

En la segunda se descriven las Regiones Confederadas.

En Amsterdam, Y casa de Ivan Blaué MDCLXIII

Joan Blaué of volledig Dr. Jan Willemsz. Blaué (Amsterdam 1598/'99 – Amsterdam 1673).
Drukker, cartograaf en uitgever van de naar hem genoemde vermaarde atlassen.

Joan Blaué's wereldatlas of de "*Atlas maior*" is opgenomen in de Canon van Nederland, dit is een overzicht van vijftig belangrijke personen, creaties en gebeurtenissen die samen laten zien hoe Nederland zich historisch heeft ontwikkeld.

De "*Atlas maior*" verscheen in het Latijn (11 delen) in 1662 en omvatte ca. 600 kaarten. De Latijnse versie werd gevolgd door een Franse (12 delen) en Nederlandse (9 delen) uitgave, de zeldzame Spaanse uitgave (waarvan dit een exemplaar is) bleef onvoltooid.

In december 2015 vertrouwde een klant ons zijn Spaanse Blaué - atlas toe ter restauratie. De band was in vrij goede toestand, het papier, de binding, oortjes en kapitaalbanden door onoordeelkundige restauraties, gebruiks - en waterschade daarentegen niet!

Het betrof hier een perkamenten spitselband, met omgezette randen aan de goot, waarbij, naast de spitsels, ook de kernen van de kapitaalbanden door de boekband waren gehaald, de kernen waren echter gebroken op de scharnierpunten.

Lees en bekijk hieronder het verslag van de restauratie van de kapitaalbandkern kopzijde en het behoud van de resterende weving.

Dikte van het boekblok 5,6cm.

Diameter van de kapitaalkern 5,2mm.

Diameter van de doorgehaalde kern 2,8mm.

Kapitaalbandkern bestaat uit opgerold rundsperkament.

Enkelvoudig gevlochten kapitaalband, doorgestoken tot net onder de kettingsteek.

Kop - en staartvelden van de rug, voor het besteken, beplakt met linnen, na het besteken met gerasterd, wit papier.

De boekband met de kapitaalbanden.

De kapitaalband kopzijde met nog een minieme hechting aan het achterplat.
De losgemaakte kapitaalband, met de resterende weving en het dunnere deel dat door de band gehaald wordt.

De kapitaalbandkern met het stukje weving dat bewaard kon worden. Op de eerste foto is nog een stukje van het dunnere deel dat doorheen de band gehaald werd zichtbaar. Het was echter te zwak om een verlenging aan te werken en veel te kort om nog te gebruiken.

We kozen om het te verwijderen en ook aan deze kant een verlengstuk te voorzien.

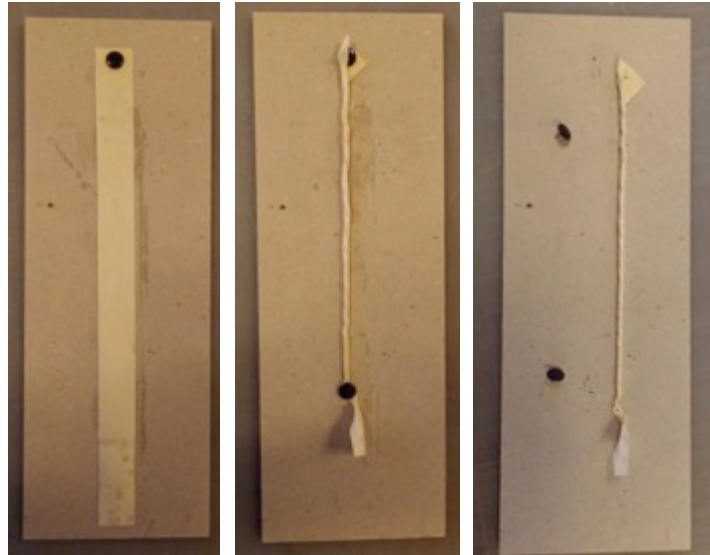

Met Planatol Elasta N fixeerden we de resterende weving aan de onder – en achterkant van de kapitaalbandkern.

Om de verlengstukken te maken gebruiken we het fijnste geitenperkament van William Cowley (www.williamcowley.co.uk).

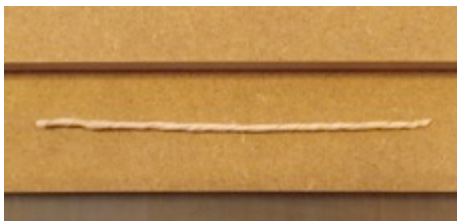
Maak verse tarwebloempap, laat afkoelen en verwijder het harde vel. Snij twee stroken geitenperkament van 20 cm lengte op 2cm breedte. Dompel deze enkele tellen onder in de verse tarwebloempap en verwijder de overtollige lijm.

Prik één zijde vast op een stukje grijs bord. Draai het perkament strak op, rek het af en toe en wanneer het volledig is strak gedraaid, prik het andere einde vast. Laat 12 uur drogen.

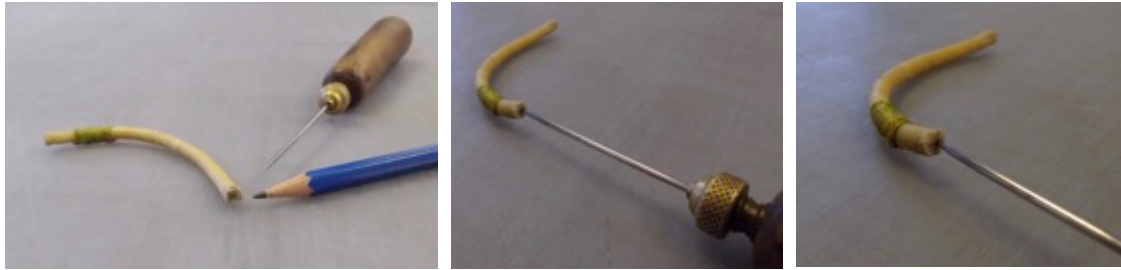
Haal de stroken los en snij de uiteinden recht af.

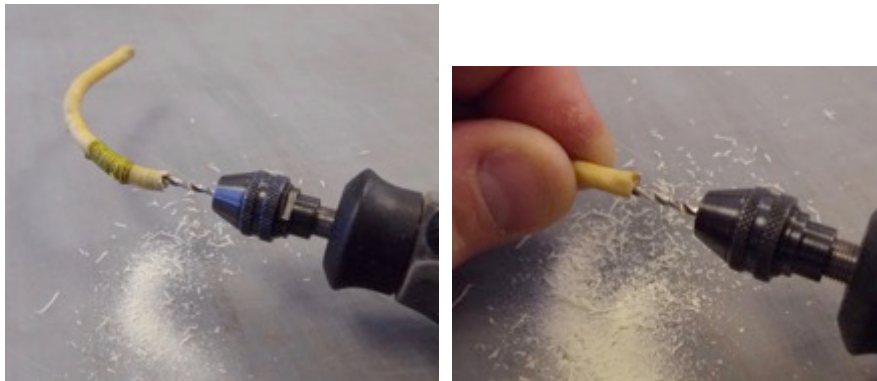
Leg de repel perkament tussen twee planken en rol deze enkele keren over elkaar. Hierdoor verdwijnen de scherpe randjes van de opgedraaide repel.

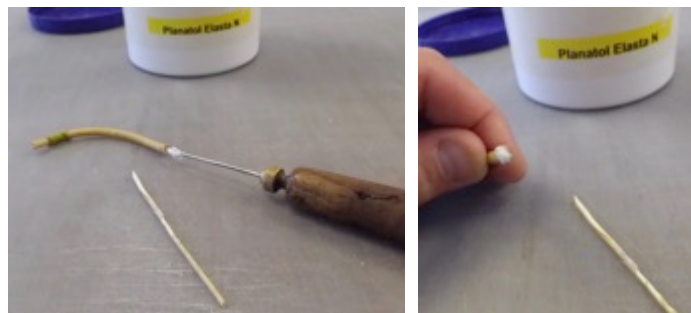
Eén uiteinde van ieder verlengstuk wordt nu in een punt gesneden.

Met potlood het midden aanduiden van de dikte van de kapitaalbandkern en met een scherpe priem een gaatje prikken.

Het gaatje voorboren met een boortje van 1 mm en dan uitboren met 2,5 mm.
Net zo diep boren als de kromming van de kapitaalbandkern toelaat.

De boring vullen met Planatol Elasta N en het verlengstuk met de punt in de volledige boring draaien.
De verlengstukken worden aan beide zijden op dezelfde manier aangebracht.
Het geheel 24 uur drogen laten .

Duid met potlood de helft van de lengte van de boringen aan en de helft van de dikte van de kapitaalbandkern. Prik voor met de priem.

Boor een gaatje van 1mm doorheen de kapitaalbandkern.

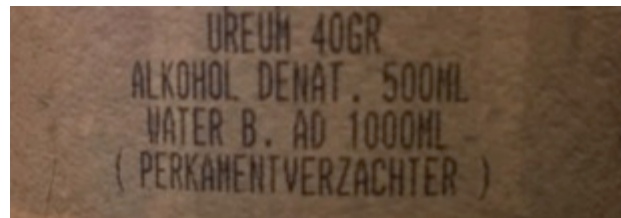
Snij uit een hard, net niet verhoornd, stukje rundsperkament (www.lederhandel.be Berten – Seynhaeve) een repel van 1,1mm breed en 5cm lang. Snij een lange punt aan de repel rundsperkament.

Vul de boring met Planatol Elasta N, schuif de perkamenten repel erdoor en trek deze met een tangetje zo strak mogelijk aan. Doe dit aan beide verlengingen en laat 24 uur drogen.

* Snij beide uiteinden van de repels af op 3mm, snij deze resten in de lengte in twee. *

* Smeer beide uiteinden in met Ureumoplossing en rivetteer de uiteinden open op een harde ondergrond. Zorg voor een snelle droging met koude lucht van een föhn. *

Snij een strookje dun geitenperkament van 2 keer de omtrek van de kapitaalbandkern en van 4 cm lang.

Schuur de twee zijden van de dubbele omtrek over een breedte van 1cm naar nul.

Lijm het perkament met Planatol Elasta N in en plak het op de kapitaalbandkern. Het dikste deel blijft op de verbinding "kapitaalbandkern – verlengstuk". Het andere geschuurde gedeelte wordt rond het nieuwe verlengstuk gedraaid.

Beide zijden op deze manier aanwerken en 24 uur laten drogen.

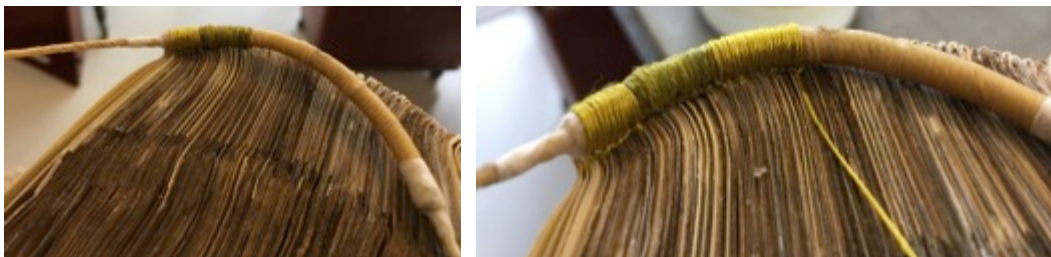
De verlengde kapitaalbandkern is nu klaar om weer op het boekblok te vlechten.

We werken met Gütermann zijde en nemen een passende kleur.

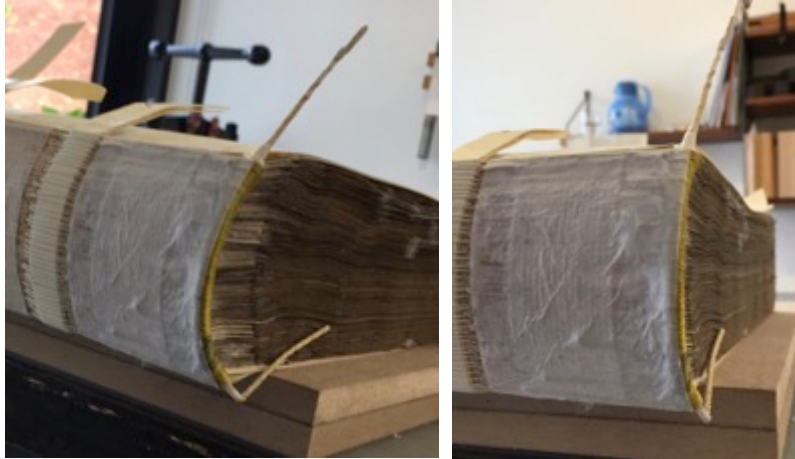
Het betreft hier een enkelvoudige weving die onder de kettingsteek wordt vastgezet.

De gerestaureerde kopzijde van het boek en de aanzet van de nieuwe weving.

De nieuwe weving tot aan de originele weving en de voorzetting.

De gerestaureerde kapitaalband klaar en met 45 grams Japans papier beplakt. De plooirichting van dit papier loopt dwars over de rug omdat het, tijdens het krimproces, de kapitaalband strakker tegen de snede trekt.

De nieuwe verlengstukken worden, wanneer ze van binnen naar buiten zijn doorgehaald, met Ureumoplossing bevochtigt om ze soepel te maken en zo makkelijker plooiën om naar binnen door te halen.

De gerestaureerde kapitaalbandkern kopzijde, de originele en nieuwe weving.

De foto's gemarkeerd met * zijn deze van de maquette die we maakten alvorens aan het origineel te werken.

Een proef maken was zeker aangewezen daar we in onze bibliotheek en op het **“wereldwijdeweb”** geen beschrijving(en) van soortgelijke restauraties terugvonden!

Dit artikel werd door Ayla Van Eechaute naar het Engels vertaald en verscheen in het internationale tijdschrift **“Bookbinder”** Volume 32, 2017 p. 49 – 60.
Special thanks to Hilary Henning, Managing Director for SoB.

